ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl předsedou senátu JUDr. Mgr. Petrem Košíkem, Ph.D. jako samosoudcem v právní věci

žalobkyně: **RABBIT Trhový Štěpánov a.s.**, IČO: 186 22 437,
sídlem Sokolská 302, 257 63 Trhový Štěpánov,
zastoupené advokátkou JUDr. Evou Ondřejovou, LL.M,
sídlem Příčná 663/8, 110 00 Praha 1 - Nové Město,

žalovaná: **Media Network s.r.o.,** IČO: 021 86 454,
sídlem Revoluční 1082/8, 110 00 Praha 1 - Nové Město,
zastoupena advokátem JUDr. Romanem Poláškem,
sídlem Trojanova 2022/12, 120 00 Praha 2 - Nové Město,

na ochranu před protiprávním zásahem do pověsti právnické osoby
na náhradu škody

takto:

Shodu s prvopisem potvrzuje Zuzana Kalná.

I. Žalovaná je povinna do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku odstranit ze svých serveru www.ekonomickytydenik.cz a www.ceska-justice.cz článek nadepsaný „Xxx xxx xxx xxx xxx " od autorky A. B. ze dne xxx.

II. Žalovaná je povinna do tří dnů od právní moci rozsudku na své náklady zveřejnit omluvu v následujícím znění *„omluva společnosti Rabbit Trhový Štěpánov a.s. redakce serveru www.ekonomickydenik.cz a www.ceska-justice.cz společnost média Network s.r.o. jakož i provozovatel se tímto omlouvají společnosti Median Network s.r.o., jakožto jejich provozovatel a tím se omlouvají společnosti Rabbit Trhový Štěpánov a.s. za nepravdivá obvinění, že uvedená společnost měla v době nepříznivé ekonomické situace uměle navyšovat své marže za účelem dosažení vlastního prospěchu, vznesená v článku „Xxx xxx xxx xxx xxx " od autorky A. B. ze dne xxx. Dále se společnosti Rabbit Trhový Štěpánov a.s., omlouváme za uveřejnění dokumentu, o kterém jsme nepravdivě tvrdili, že se jedná o interní dokumenty pocházející od uvedené společnosti, uvádíme na pravou míru, že zveřejněný dokument nebyl vytvořen společností Rabbit Trhový Štěpánov a.s. redakce ekonomický týdeník CZ a česká justice cz společnost Median Network s.r.o."* přičemž toto omluva bude zveřejněna na serverech www.ekonomickydenik.cz a www.ceskajustice.cz nejméně po dobu tří měsíců a titulek samostatný text musí být zpracován stejným fontem a velikostí písma jako titulek a text předmětného článku.

III. Řízení se co do částky 380 289 Kč zastavuje.

IV. Žaloba, aby žalovaná byla povinna zaplatit žalobkyni částku 300 000 Kč, se zamítá.

V. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. **Žalobkyně, podala k Městskému soudu v Praze žalobu ze dne 7. 7. 2022 žalobu**, kterou se původně domáhala, aby **I.** žalovaná byla povinna do tří dnů od právní moci rozsudku odstranit ze svého serveru www.ekonomickydenik.cz článek nadepsaný „Xxx xxx xxx xxx xxx " od autorky J. B. ze dne xxx; **II.** žalované byla stanovena povinnost do tří dnů od právní moci rozsudku na své náklady zveřejnit omluvu v následujícím znění: *„OMLUVA SPOLEČNOSTI RABBIT TRHOVÝ ŠTĚPÁNOV A.S. Redakce serveru www.ekonomickydenik.cz a společnost Media Network s.r.o. jakožto jeho provozovatel se tímto omlouvají společnosti RABBIT Trhový Štěpánov a.s. za nepravdivá obvinění, že uvedená společnost měla v době nepříznivé ekonomické situace uměle navyšovat své marže za účelem dosažení vlastního prospěchu, vznesená v článku „Xxx xxx xxx xxx xxx " od autorky J. B. ze dne xxx. Dále se společnosti RABBIT Trhový Štěpánov a.s. omlouváme za uveřejnění dokumentu, o kterém jsme nepravdivě tvrdili, že se jedná o interní dokument pocházející od uvedené společnosti, a uvádíme na pravou míru, že uveřejněný dokument nebyl vytvořen společností RABBIT Trhový Štěpánov a.s. redakce ekonomickydenik.cz společnost Media Network s.r.o." přičemž tato omluva bude zveřejněna na serveru www.ekonomickydenik.cz nejméně po dobu tří měsíců a titulek i samotný text musí být zpracován stejným fontem a velikostí písma jako titulek a text předmětného článku"*; **III.** žádala, aby žalované byla stanovena povinnost zaplatit žalobkyni částku 380 289 Kč se zákonným úrokem z prodlení ode dne podání žaloby do zaplacení a nakonec za IV. žádala, aby žalovaná byla stanovena povinnost uhradit náhradu nákladů řízení.

2. Žalobkyně podáním ze dne 13. 12. 2022 žalobu částečně vzala zpět a zároveň žalobu částečně rozšířila, když zpětvzetí směřovalo do nároku na zaplacení majetkové škody ve výši 380 289

Kč [bod 1, výrok III] a zároveň v této samé části žalobu rozšířila tak, že nadále požaduje zaplacení částky ve výši 300 000 Kč jako nárok na odčinění nemajetkové újmy. Dále pokud jde o výrok **I** tam, žalobkyně nově žádá, aby žalované byla stanovena povinnost do tří dnů od právní moci rozsudku odstranit ze svých serverů www.ekonomickydenik.cz a www.ceska-justice.cz článek nadepsaný „Xxx xxx xxx xxx xxx " od autorky J. B. ze dne xxx; v části II se pak žalobkyně domáhala zveřejnění pozměné omluvy v následujícím znění: *„OMLUVA SPOLEČNOSTI RABBIT TRHOVÝ ŠTĚPÁNOV A.S. Redakce serverů www.ekonomickydenik.cz a www.ceska-justice.cz a společnost Media Network s.r.o. jakožto jejich provozovatel se tímto omlouvají společnosti RABBIT Trhový Štěpánov a.s. za nepravdivá obvinění, že uvedená společnost měla v době nepříznivé ekonomické situace uměle navyšovat své marže za účelem dosažení vlastního prospěchu, vznesená článku „Poslanci urgentně řeší růst cen potravin. Někteří výrobci jim ale za zády zvyšují marže až trojnásobně" od autorky J. B. ze dne xxx. Dále se společnosti RABBIT Trhový Štěpánov a.s. omlouváme za uveřejnění dokumentu, o kterém jsme nepravdivě tvrdili, že se jedná o interní dokument pocházející od uvedené společnosti, a uvádíme na pravou míru, že uveřejněný dokument nebyl vytvořen společností RABBIT Trhový Štěpánov a.s. redakce ekonomickydenik.cz a ceska-justice.cz společnost Media Network s.r.o."* přičemž tato omluva bude zveřejněna na serverech www.ekonomickydenik.cz a www.ceska-justice.cz nejméně po dobu tří měsíců a titulek i samotný text musí být zpracován stejným fontem a velikostí písma jako titulek předmětného článku.

3. Žaloba je odůvodněna tím, že oba účastníci jsou právnickými osobami, když žalobkyně se zabývá zemědělskou a potravinářskou výrobou a maloobchodním prodejem, kdežto žalovaná je provozovatelkou webových serverů Ekonomický deník, Česká justice a Zdravotnický deník. Na webovém serveru www.ekonomickytydenik.cz byl dne xxx byl publikován článek nadepsaný **„Xxx xxx xxx xxx xxx "**, autorky J. B.. Podle tvrzení žalobkyně článek obsahuje nepravdivá tvrzení, když ně několika místech článku se výslovně opakuje nepravdivé tvrzení, že žalobkyně své marže navyšuje uměle, za účelem dosažení zisku, a to dokonce až o trojnásobek. Vyznění napadeného článku, že žalobkyně umělým, navyšováním svých marží zneužívá současnou nepříznivou ekonomickou situace a jedná nepoctivě ve vztahu ke koncovým zákazníkům za účelem dosažení vlastního prospěchu, tato (žalobkyně) odmítá jako lživé, difamační obvinění, které se nezakládá na pravdě. Dále žalobkyně odkazuje na údajný dokument, který má tvrzení z článku prokazovat, nicméně nejedná se o skutečnou listinu, ale o snímek obrazovky, kam byl dokument vložen prostřednictvím „clipboardu" (schránky, k jejímuž použití se užijí funkce Ctrl) a podle tvrzení žalobkyně byl tento dokument vytvořen těstě před pořízením jeho snímku toliko pro zneužití v napadeném článku. Zároveň žalovaná odkazuje na nepravdivost tvrzení týkající se fixovaných cen elektřiny a plynu ve vztahu k nepravdivému tvrzení, že „Žalobkyně zdražovala, přestože vůbec nemusela", což žalobkyni vykreslilo jako nepoctivého podnikatele, který zneužívá nepříznivé ekonomické situace. S uvedeným jednáním se žalobkyně za dobu svého působení v potravinářském segmentu, tedy za dobu více než 30 let nesetkala. Žalobkyně se snažila věc řešit mimosoudním způsobem, což žalovaná odmítla, když žalobkyně poukazuje na dopis ze dne 14. 6. 2022, který je podle ní poměrně agresivním.

4. V další části žaloby žalobkyně uvedla právní rozbor vzniklé situace, když přímo odkázala na ustanovení § 135 o.z., dále na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. 5. 2020, sp. zn. 23 Cdo 1059/2018, rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 2008, sp. zn. 30 Cdo 1385/2006 a rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 6. 3. 2012, sp. zn. I ÚS 1589/09.

5. Poslední část žaloby pak žalobkyně věnu vzniku majetkové újmy, kterou (jak je uvedeno výše [bod 2]) vzala žalobkyně zpět.

6. **Žalovaná se k žalobě vyjádřila podáním ze dne 31. 8. 2022**, ve kterém nárok žalobkyně

neuznává, ani z části. V první části poukazuje na to, že žalovaná v článku netvrdí, že by při své obchodní činnosti měla používat jakékoliv podvodné, nepoctivé nebo kořistěné praktiky a pouze poukazuje na zvýšení zisku žalobkyně. Pokud jde o žalovanou pořízený dokument, u kterého žalobkyně tvrdí, že jde o falzum, pak k němu žalovaná uvádí, že žalobkyně nezpochybnila správnost údajů uvedených na listině. Také žalovaná poukazuje na skutečnost, že žalobkyně před publikací článku byla vyzvána k prezentaci svého stanoviska, avšak na výzvu nikterak nereagovala. V další části se žalovaná vyjádřila k předžalobní výzvě, ve které se žalobkyně domáhala sdělení, od koho žalovaná listinu získala, což žalovaná s odkazem na § 16 odst. 3 zákona č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku (tiskový zákon) (dále jen „tiskový zákon"), odmítla. V dalším bodu se žalovaná zabývala fixací cen za energie (elektřina a plyn) a jejich změnami, když žalobkyně se v této části odpovědi vyhnula. Také poukazuje na skutečnost, že zvyšování cen není výrazem nepoctivosti, ale obchodního rozhodnutí s ohledem na nabídku a poptávku a s tím, že zákazníci takové zvýšení cen nemusí akceptovat. Žalovaná odmítá, že byla vedena zlým úmyslem. Také odkazuje na ceny potravin v zahraničí, které jsou často nižší než v ČR, což dává do souvislosti se skutečností, že na cenách potravin se podílí také žalobkyně a je nevěrohodné, že by se žalobkyně na neuspokojivém stavu nepodílela, natož aby se jej pokusila zvrátit. Dalším argumentem je odkaz žalované na § 10 odst. 1 tiskového zákona, když požadavek omluvy spíše představuje požadavek dodatečného sdělení. Podlesním bodem je odkaz na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 1. 2021, sp. zn. 23 Cdo 327/2021 a odkaz na § 2894 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o.z.").

7. Žalobkyně na vyjádření žalovaného reagovala replikou ze dne 13. 12. 2022, ve které žalobu částečně vzala zpět [bod 2] co do částky 380 289 Kč a zároveň žalobu rozšířila o částku 300 000 Kč. Uvedená částka 300 000 Kč představuje nárok na odčiněná nemajetkové újmy, kterou žalobkyně, když jednání žalované podle žalobkyně bylo (je) způsobilé vyvolat citelné nepříznivé důsledky pro žalobce, a k jejichž vyvolání skutečně došlo. Odkazuje na dobrou a nepoškozenou pověst, která je pro výkon podnikatelské činnosti žalobkyně zásadní.

II. Důkazní situace – listinné důkazy

8. Soud nařídil jednání na 21. 12. 2022, a 14. 3. 2023, když při těchto jednáních provedl dokazování a při jednání konaném dne 14. 3. 2023 soud také mimo doplnění dokazování ve věci vynesl rozsudek. Soud provedl dokazování následujícími důkazy:

9. **Článek** publikovaný jak na webu Ekonomického týdeníku, tak na webu Česká Justice **s názvem Xxx xxx xxx xxx xxx** , ze dne xxx. V tomto článku soud odkazuje především na část týkající se vloženého dokumentu, kde je uvedeno Rabbit Trhový Štěpánov, a.s. s logem zajíčka, a jedná se o dokument, který by měl být vyhotoven dne xxx. V uvedeném článku je na straně 2 dokument popsaný v následujícím bodu [bod 10]. Podle tohoto článku, je žalobkyně příjemkyní dotací a v dalším bodu tento článek uvádí, že žalobkyně by měla mít zafixované ceny energií do roku, resp. že elektřinu má zafixovanou do roku 2025 a plyn do roku 2027. Z článku soud výslovně cituje: *„Xxxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxxx."*

10. Vzhledem k důležitosti uvedeného **dokumentu vloženého do článku**, je tento na tomto místě pospán podrobněji. Pod hlavičkou je uvedený dokument nazván **Xxx xxx xxx xxx (xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx)**. Pokud jde o hlavičku dokumentu, je na ní zobrazen králíček v „okně" podélného charakteru s půlkruhovým horním okrajem. Dále pokračuje název společnosti v následujícím přepisu „Xxxx Xxx Xxx xxx" a označením sídla a registrace společnosti. Celý dokument je ve fontu připomínající Times New Roman. V dolní části je

patrna značka (Ctrl), představující vložení dokumentu prostřednictvím kopírování v počítači (clipboard). Vložený dokument uvádí dva sloupce. Z uvedeného příkladmo soud cituje první řádek, který je označen jako skutečnost 2021 a druhý sloupec jako plán 2022 a je ve vztahu k vyhodnocení základních ukazatelů produkce a s hodnotami násobě vyššími (např. pšenice krmná skutečnost 2021 náklady 3 780 Kč (tuna/kg), regulační cena 5 720 Kč (tuna/kg) a mk Kč 1 940 Kč/kg a plán 2022 výrobní náklad 4 300 Kč (tuna/kg) regulační cena 11 000 Kč (tuna/kg) a zisk 6 700 Kč (kg/tuna). Ve spodní části je v levé části uvedeno místo vydání a datum (vše na jednom řádku), když zde je uvedeno Xxx xxx xxx dne xxx a na pravé straně je uvedeno jméno [titul] Z. J., [titul] (bez parafy či podpisu). *Soud při hodnocení tohoto důkazu odkazuje na skutečnost, že od sedmého řádku je text produktu obtížně čitelný, avšak sloupce čitelné jsou.*

11. **Předžalobní výzva, ze dne 24. 5. 2022**, ve které se žalobkyně obrací na žalovanou s žádostí o omluvu a zaplacení majetkové újmy ve výši 250 000 Kč. Na tuto předžalobní výzvu **žalovaná reagovala přípisem ze dne 14. 6. 2022**, podle kterého nárok na stažení článku, uveřejnění omluvy a zaplacení částky považuje za nedůvodné a uvedené odmítá. Má za to, že článek byl legitimním, a dále s odkazuje na § 10 odst. 1 zákona č. 46/2000 Sb. Tiskového zákona.

12. **Článek s názvem Xxx xxx xxx xxx**. Provalilo se, jak moc se výrobci obohacují, publikovaný dne xxx na webových stránkách AAA zdraví xxx. Tento článek výslovně odkazuje na zprávu publikovanou ekonomickým týdeníkem (naříkaný článek žalované) přímo s odkazem na hospodaření žalobkyně (společnosti RABBIT) a její navýšení marží, aniž by stouply náklady.

13. **Oznámení datované dne, 5. 12. 2022, adresované prodejnám RABBIT Trhový Štěpánov a.s. a Jatky Český Brod, a.s. č. 50/2022,** *(velikost jednotlivého písmem je u tohoto důkazu doslovná)* oznámení neobsahuje „hlavičku, nebo logo společnosti" má dvě strany, týkající se prodeje kuřecího masa „v akci", kde sleva z částky 149,90 Kč/kg na 129,90 Kč/kg apod. Dle dokument obsahuje technikálie slev pro prodeji masa. Z uvedeného dokumentu je výslovně čteno: *„toto je interní sdělení a veškerá interní sdělení jsou určena pouze zaměstnancům společnosti Rabbit Trhový Štěpánov, a.s. a Jatky Český Brod, a.s. Jakékoliv porušení tohoto nařízení bude považováno za porušení pracovní kázně se všemi případnými důsledky"*. Text celého dokumentu (včetně označení žalobkyně) je ve fontu připomínající počítačový font Arial.

14. **Tabulky** (jedná se o celkem pět tabulek umístěných na jedné straně dokumentu) **s výrobními výsledky, adresovaný představenstvu Rabbit Trhový Štěpánov, a.s**. září 2021, konané 24. 10. 2022, kde je uvedeno výrobní výsledky, výsledky exportu k 30. 9. 2022, prodej králičího masa k 30. 9. 2022 v tunách. Jedná se o jeden list dokumentu, který neobsahuje žádné logo, nebo umístění na hlavičkový papír a podobně. Také neobsahuje žádný podpis celý dokument je vyhotoven ve fontu připomínajícím Times New Roman.

15. **Jmenování pracovníka odpovědného za interní audit v potravinářství**, obsahující hlavičku dokumentu, kde je vykreslen králíček v „obdélníkovém okně" s půlkruhovým horním okrajem a textem *(doslovně včetně velikosti písma - pro tentokráte je v textu rozhodnutí také použit font písma připomínající užitý font ARIAL)* který zní „RABBIT TRHOVÝ ŠTĚPÁNOV a.s.". Obrázek je však v jiném poměru stran, než je u dokumentu umístěném v naříkaném článku [bod 10]. Zbytek dokumentu je však ve fontu připomínajícím font Times New Roman. Dokument ve spodní části obsahuje text V Trhovém Štěpánově (a na dalším řádku je uvedeno datum) dne xxx a v levé části je uvedeno jméno [titul] Z. J., [titul] (a na dalším řádku je uvedena funkce) Xxx xxx xxx xxx xxx. Následuje podpis a razítko na kterém je uvedeno (velikost písmen shodně jako na razítku) „RABBIT Trhový Štěpánov", text názvu společnosti je vyhotoven fontem připomínajícím Times New Roman a zbytek razítka naopak ve fontu

připomínajícím ARIAL.

16. **Pozvánka na jednání Poslanecké sněmovny, 23 schůze Poslanecké sněmovny.** Podle této pozvánky se schůze bude konat ve čtvrtek 12. 5. 2022 v 18:15, jejímž tématem je informace vlády k řešení růstu cen potravin. Pozvánka je podepsána předsedkyní poslanecké sněmovny Markétou Pekarovou Adamovou dne 5. května 2022.

17. **Dohoda o srážce ze mzdy, datovanou dnem 1. 11. 2022**, kde je uveden zaměstnavatel, zaměstnanec bez uvedení konkrétního jména a příjmení, když právě zde hlavička téměř odpovídá hlavičce, tak jak byla uveřejněna na webových stránkách strany žalované, rozdíl je v posunutí IČ: na další řádek, a to včetně poměrů velikosti loga (králíčka) žalobkyně. Dokument není nikterak signován.

18. **Článek** předložený zástupcem strany žalované při jednání dne 14. 3. 2023 s názvem **Agrobaroni včele s Babišem využili krize. Proč jste zdražili Čechům jídlo, ze dne 14. 12. 2022, https://echo24.cz/a/JJByk/tydenik-echo-analyza-zlamalova-ceny-potravin-agrobaroni-kdo-cechum-zdrazuje-jidlo** odkazující na skutečnost, že velkopodnikatelé v oblasti zemědělství zdražují potraviny z důvodu dosažení zisku.

19. **Výkaz zisků a ztrát společnosti ze skupiny žalobce ke dni 31. 12. 2020 po auditu**, podle kterého je výsledek hospodaření žalobkyně k uvedenému datu ve výši 274 299 000 Kč, čistý obrat 7 701 871 000 Kč. S uvedeným důkazem souvisí **výkaz zisků a ztrát společnosti ke dni 31. 12. 2021 po auditu**, podle kterého je výsledek hospodaření žalobkyně k uvedenému datu ve výši 110 064 000 Kč, čistý obrat 8 264 784 000 Kč.

III. Skutkové hodnocení věci

20. Soud z provedeného dokazování dospěl k závěru, že žalovaná provozuje webové zpravodajství na stránkách www.ekonomickydenik.cz a www.ceska-justice.cz (žalovaná skutečnost, že by uvedené zpravodajské portály neprovozovala, nikterak nesporovala a naopak svůj postoj při publikaci předmětných článků hájila. Dále je uvedené prokázáno také reakce žalované na předžalobní výzvu, podle které články odmítá stáhnout [bod 11]). Žalobkyně je podnikatelkou v oblasti produkce potravin [bod 9, 10 a 13-15]. Na den 12. 5. 2022 v 18:15 byla svolána schůze poslanecké sněmovny k problematice růstu cen potravin [bod 16], když stejného dne byl na webových portálech žalované publikován naříkaný článek s názvem „**Poslanci urgentně řeší růst cen potravin. Někteří výrobci jim ale za zády zvyšují marže až trojnásobě** [bod 9]. Podle tohoto článku právě žalobkyně navyšuje své marže uměle, za účelem navýšení zisku, což žalovaná přirovnává k růstu cen pohonných hmot. V článku odkazuje na interní dokument [bod 10], podle kterého má docházet k „umělému“ navyšování marží. Jedná se však o dokument, který je však v části obtížně čitelný a z obrázku dokumentu je patrno, že dokument, nebo jeho část byla vkládána prostřednictvím clipboardu (schránky v počítačovém systému). Nejedná se tedy o listinu, ale o fotografii pořízenou z monitoru počítače.

21. Na uvedený článek pak odkazuje další článek publikovaný prostřednictvím webových stránek AAA zdraví, který přímo odkazuje na hospodaření žalobkyně a její navýšení marží, aniž by jí stouply náklady [bod 12]. Na články s danou problematikou pak navazuje článek ze dne 14. 12. 2022, který se sice dotýká tématu, avšak na žalobkyni je odkazováno pouze nepřímo prostřednictvím věty, že zisky v zemědělství se mají zdvihnout … a většinu (zisku) inkasují velké agropodniky [bod 18].

22. V řízení byly provedeny důkazy ve vztahu internímu dokumentu [bod 10] v naříkaném článku [bod 9], když pokud jde o vzhled dokumentu, tento neodpovídá interním dokumentům žalobkyně. V první řadě bylo srovnáváno záhlaví dokumentu s interními dokumenty předloženými žalobkyní ve vztahu k vnitřnímu jednání. Buď takový dokument hlavičku neobsahuje vůbec [bod 13, 14] nebo u předložených podepsaných dokumentů je hlavička žalované odlišnou [bod 15]. Jediný podepsaný dokument [bod 15] má odlišnou hlavičku, která je odlišnou jak ve fontu, v užití velkých a malých písmen a v obrázku, který má odlišný poměr stran. Zároveň uvedený jediný podepsaný dokument má odlišnou úpravu datace a podpisu (formát datumu, včetně rozložení na řádky). Fonty na jednotlivých dokumentech jsou z části zaměňovány, zejména fonty připomínající Times New Roman a Arial [bod 13, 14 a 15]. Jediný dokument, u kterého je možné hlavičku zaměnit je nepodepsaný dohoda o srážce ze mzdy [bod 17]. Tento dokument je na první pohled shodný s dokumentem uveřejněným žalovanou na jejich webových stránkách, když na tomto dokumentu je také „nepatrný" rozdíl, spočívající v umístění identifikačního čísla žalobkyně. Na publikovaném dokumentu jde o jeden řádek se sídlem společnosti, na dohodě o srážce ze mzdy je identifikační číslo umístěno na dalším řádku.

23. Žalobkyně v závěru uvádí výkaz zisků a ztrát za roky 2020 a 2021 [bod 19], což však pro posuzovanou věc není nikterak relevantní, když článek byl vydán v roce 2022 a věc by se tedy měla týkat roku 2022. Z uvedeného soud učinil zjištění, že žalobkyni mezi lety 2020 a 2021 klesl zisk o 137 235 000 Kč (274 299 000 – 110 064 000 = 137 235 000 Kč).

IV. Právní předpisy vztahující se k posuzované věci

24. Podle § 135 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník (jak je uvedeno výše [bod 6] „o.z.") právnická osoba, která byla dotčena zpochybněním svého práva k názvu nebo která utrpěla újmu pro neoprávněný zásah do tohoto práva, nebo které taková újma hrozí, zejména neoprávněným užitím názvu, se může domáhat, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek.

25. Podle § 135 odst. 2 o.z. stejná ochrana náleží právnické osobě proti tomu, kdo bez zákonného důvodu zasahuje do její pověsti nebo soukromí, ledaže se jedná o účely vědecké či umělecké nebo o tiskové, rozhlasové, televizní nebo obdobné zpravodajství; ani takový zásah však nesmí být v rozporu s oprávněnými zájmy právnické osoby.

26. Podle § 423 odst. 1 o.z. obchodní firma je jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku. Podnikatel nesmí mít víc obchodních firem.

27. Podle § 2894 odst. 1 o.z. povinnost nahradit jinému újmu zahrnuje vždy povinnost k náhradě újmy na jmění (škody).

28. Podle § 2894 odst. 2 o.z. nebyla-li povinnost odčinit jinému nemajetkovou újmu výslovně ujednána, postihuje škůdce, jen stanoví-li to zvlášť zákon. V takových případech se povinnost nahradit nemajetkovou újmu poskytnutím zadostiučinění posoudí obdobně podle ustanovení o povinnosti nahradit škodu.

29. Podle § 2971 o.z. odůvodňují-li to zvláštní okolnosti, za nichž škůdce způsobil újmu protiprávním činem, zejména porušil-li z hrubé nedbalosti důležitou právní povinnost, anebo způsobil-li újmu úmyslně z touhy ničit, ublížit nebo z jiné pohnutky zvlášť zavrženíhodné, nahradí škůdce též nemajetkovou újmu každému, kdo způsobenou újmu důvodně pociťuje

jako osobní neštěstí, které nelze jinak odčinit.

30. Podle § 2988 o.z. osoba, jejíž právo bylo nekalou soutěží ohroženo nebo porušeno, může proti rušiteli požadovat, aby se nekalé soutěže zdržel nebo aby odstranil závadný stav. Dále může požadovat přiměřené zadostiučinění, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení.

31. Podle § 10 odst. 1 zákona č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku (tiskový zákon) (jak je uvedeno výše [bod 6] „tiskový zákon“) jestliže bylo v periodickém tisku uveřejněno sdělení obsahující skutkové tvrzení, které se dotýká cti, důstojnosti nebo soukromí určité fyzické osoby, anebo jména nebo dobré pověsti určité právnické osoby, má tato osoba právo požadovat na vydavateli uveřejnění odpovědi. Vydavatel je povinen na žádost této osoby odpověď uveřejnit.

32. Podle § 10 odst. 2 tiskového zákona odpověď se musí omezit pouze na skutkové tvrzení, kterým se tvrzení podle odstavce 1 uvádí na pravou míru nebo neúplné či jinak pravdu zkreslující tvrzení se doplňuje nebo zpřesňuje. Odpověď musí být přiměřená rozsahu napadeného sdělení, a je-li napadána jen jeho část, pak této části; z odpovědi musí být patrno, kdo ji činí.

33. Podle § 16 odst. 1 tiskového zákona fyzická osoba nebo právnická osoba, která se podílela na získávání nebo zpracování informací pro uveřejnění nebo uveřejněných v periodickém tisku, má právo odepřít soudu, jinému státnímu orgánu nebo orgánu veřejné správy poskytnutí informace o původu či obsahu těchto informací.

34. Podle § 16 odst. 2 tiskového zákona fyzická osoba nebo právnická osoba, která se podílela na získávání nebo zpracování informací pro uveřejnění nebo uveřejněných v periodickém tisku, má právo soudu, jinému státnímu orgánu nebo orgánu veřejné správy odepřít předložení nebo vydání věcí, z nichž by mohl být zjištěn původ či obsah těchto informací.

35. Podle § 16 odst. 3 tiskového zákona právy podle odstavců 1 a 2 nejsou dotčeny zvláštním právním předpisem stanovené povinnosti nenadržovat pachateli trestného činu a překazit nebo oznámit trestný čin a ve vztahu k těmto zvláštním právním předpisem stanoveným povinnostem ani povinnosti, které jsou stanoveny v trestním řízení.

36. Podle § 31a odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci, bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu.

37. Podle § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.

38. Podle § 147 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, bylo-li řízení o insolvenčním návrhu zastaveno nebo byl-li insolvenční návrh odmítnut vinou insolvenčního navrhovatele, má osoba, které zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu vznikla škoda nebo jiná újma, právo na náhradu takové škody nebo jiné újmy vůči insolvenčnímu navrhovateli. V pochybnostech se má za to, že insolvenční navrhovatel zavinil zastavení insolvenčního řízení nebo odmítnutí insolvenčního návrhu.

39. Podle § 147 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon právo na náhradu škody nebo jiné újmy podle odstavce 1 lze uplatnit také tehdy, byl-li insolvenční návrh zamítnut; to neplatí, jestliže insolvenční návrh byl zamítnut proto, že dlužník po jeho podání splnil závazky, které osvědčovaly jeho úpadek, nebo proto, že se s věřiteli dohodl na jiném způsobu plnění těchto závazků, anebo z důvodu uvedeného v § 143 odst. 3.

40. Podle § 48 odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník pachateli, od jehož potrestání bylo podmíněně upuštěno, může soud uložit přiměřená omezení a přiměřené povinnosti směřující k tomu, aby vedl řádný život; zpravidla mu též uloží, aby podle svých sil nahradil škodu nebo odčinil nemajetkovou újmu, kterou trestným činem způsobil, nebo aby vydal bezdůvodné obohacení získané trestným činem.

V. Právní a skutkové hodnocení věci

41. Soud v posuzované věci hodnotil důkazy ve smyslu ust. § 132 o.s.ř., a to každý důkaz zvlášť a všechny důkazy ve vzájemné souvislosti:

V.1 Rozpory v rozhodování soudních instancí

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2021, č.j. 23 Cdo 327/2021-190
proti
Rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 11. 2022, č.j. 22 Cdo 200/2022-293

42. Soudu jsou známy oboje rozhodnutí, když ve smyslu výše uvedeného rozsudku Nejvyššího soudu č.j. 23 Cdo 327/2021-190 by bylo na místě žalobu zamítnout, když s tímto rozhodnutím „polemizuje“ uvedené rozhodnutí Městského soudu v Praze č.j. 22 Cdo 200/2022-293. V části argumentační se soud prvního stupně plně ztotožňuje s uvedeným rozhodnutím Městského soudu v Praze, když pro preciznost právní argumentace tuto (argumentaci) z uvedeného rozhodnutí přebírá.

43. Nejvyšší soud, v Rozhodnutí (ze dne 30. listopadu 2021, sp. zn. 23 Cdo 327/2021, které bylo uveřejněno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 66/2022) uzavřel, že právnická osoba nemá právo na odčinění nemajetkové újmy způsobené (samotným) neoprávněným zásahem do své pověsti podle § 135 odst. 2 o. z. [bod 28], není-li výslovně sjednáno jinak. Tento závěr učinil z důvodu podrobně popsaných v odůvodnění Rozhodnutí, na něž se pro stručnost odkazuje. Ve stručnosti lze uvést, že Nejvyšší soud dovodil, že současný občanský zákoník nezahrnul neoprávněný zásah do pověsti právnické osoby do okruhu zvlášť stanovených případů, se kterými zákon spojuje právo na odčinění nemajetkové újmy ve smyslu § 2894 odst. 2 o. z. [bod 31], že takové právo (na odčinění nemajetkové újmy) neplyne ani ze samotné garance dobré pověsti podle článku 10 Listiny základních práv a svobod, že existenci tohoto práva nelze dovodit ani ze žádné přímo použitelné mezinárodní úmluvy ve smyslu článku 10 Ústavy, neplyne ani z unijního práva a neodporuje ani rozhodovací praxi Evropského soudu pro lidská práva. Absence práva právnické osoby na odčinění nemajetkové újmy v důsledku neoprávněného zásahu do její pověsti podle § 135 o. z. [bod 27 a 28] pak dle Nejvyššího soudu nepředstavuje ani tzv. otevřenou nepravou (teleologickou) mezeru v právu, kterou by soud mohl vyplnit. K posledně uvedenému poukazuje na koncepční východisko rekodifikovaného soukromého práva, na jeho antropocentrické pojetí, které zřetelně rozlišuje mezi právním postavením osob fyzických a osob právnických, jež vyplývá z občanským

zákoníkem akceptované přirozené nerovnosti mezi fyzickými osobami, jako živými bytostmi nadanými nezadatelnými přirozenými právy, a právnickými osobami, jako organizačními útvary vytvořenými člověkem a sloužícími jeho zájmům, jimž pozitivní právo jejich právní osobnost pouze poskytuje (může poskytovat). Podle Nejvyššího soudu účinná právní úprava tudíž dle úmyslu zákonodárce nesměřuje k tomu (resp. nefinguje takový stav), aby v právním postavení fyzických osob a právnických osob bylo dosaženo rovnosti, což platí především v oblasti osobních práv, kde existence takové rovnosti je ze samotné podstaty obou skupin právních subjektů fakticky vyloučena a v řadě případů není právně dosažitelná. Tomuto koncepčnímu východisku účinné právní úpravy se proto nijak nepříčí zákonné omezení podmínek vzniku deliktního závazku k odčinění nemajetkové újmy pouze na případy zvlášť zákonem stanovené, a tudíž ani stanovení odlišného okruhu případů vzniku tohoto závazku ve prospěch osob fyzických na straně jedné a osob právnických na straně druhé (není-li výslovně ujednáno jinak). Existence odlišného rozsahu odškodňování nemajetkové újmy pro fyzické a právnické osoby proto nemůže představovat ani diskriminační postup vůči jedné z těchto skupin subjektů práv. Nejvyšší soud dále uvedl, že ze shora uvedeného rovněž vyplývá, že ze samotné skutečnosti, že fyzickým osobám je podle § 2956 a násl. občanského zákoníku, zákonem přiznáno právo na odčinění nemajetkové újmy způsobené zásahem do jejich přirozených práv (chráněných absolutním osobnostním právem podle ustanovení první části občanského zákoníku), není důvod dovozovat, že by zákonodárcem zároveň bylo (resp. muselo být) přiznáno právo na náhradu nemajetkové újmy rovněž osobám právnickým v souvislosti se zásahem do jejich (oproti absolutnímu osobnostnímu právu fyzických osob povahově odlišného) práva na ochranu pověsti. Nejvyšší soud dále zmiňuje, že ostatně stanovení tohoto práva ve smyslu § 2894 odst. 2 občanského zákoníku [bod 31] ve prospěch právnických osob bylo zvažováno jak v průběhu legislativních prací na samotné osnově občanského zákoníku, tak i při přípravě novelizace občanského zákoníku v roce 2014, nicméně v obou případech byl v průběhu dalších legislativních prací tento záměr zákonodárcem opuštěn.

44. Proti Rozhodnutí NS byla podána ústavní stížnost, ale jen proti výroku I, kterým Nejvyšší soud dovolání tam žalovaného zájmového spolku částečně odmítal. Ústavní soud stížnost usnesením ze dne 7. června 2022, sp. zn. IV. ÚS 573/22, odmítl. Proti zde významnému výroku II Rozhodnutí NS, kterým bylo dovolání vyhověno (zrušením části rozhodnutí krajského soudu a vrácením mu věci k dalšímu řízení), ústavní stížnost nebyla podána (neb se nejednalo o konečné rozhodnutí).

45. K Rozhodnutí se vyjádřil prof. JUDr. Dr. Karel Eliáš, hlavní autor současného občanského zákoníku, v článku Úvahy nad právem a jeho ohýbáním uveřejněným v Právních rozhledech 18/2021 str. 611 a násl. (čerpáno z beck-online, dále jen „Úvahy"). Uvedl: *Příklad vzájemné interakce zákonodárství, judikatury a právní praxe a příběh s koncem zatím otevřeným představuje otázka, zda má právnická osoba subjektivní právo na náhradu nemajetkové újmy při protiprávním zásahu do její pověsti. NS tuto otázku s brilantním a věcně správným odůvodněním zodpověděl, že nemá. Zjednodušeně vyjádřeno: právnická osoba není člověk. Její podstata je majetková. Vzhledem k tomu je evidentní rozdíl mezi pověstí právnické osoby a pověstí člověka. Újma na pověsti člověka má morální rozměr, který u právnické osoby chybí. K tomu je ale třeba dodat, že není sporu, že protiprávní zásah do názvu, pověsti, soukromí a podobných statků (§ 135 ObčZ) právnickou osobu znevýhodňuje, tudíž má mít právo na reparaci negativního hospodářského důsledku tím způsobeného. Taková újma však nemůže být jiná než majetková, cestou k nápravě tedy je náhrada škody. O náhradě škody může soud ovšem rozhodnout, pokud o ni bude žalováno. Jiná cesta, kterou se praxe může vydat, je iniciovat změnu zákona k návratu právní úpravy v zákoně č. 509/1991 Sb. a domácím „specifikům".*

46. Úvahy poukazují pod citací č. 59 na článek prof. JUDr. Petra Hajna s názvem Může právnická

osoba utrpět újmu?, uveřejněný dne 10. listopadu 2014 na webu www.patria.cz. Tam se prof. Hajn vyjadřuje i k pracovní verzi návrhu novely občanského zákoníku, kterou zmiňuje i v Rozhodnutí NS. Cituje, že v ní se doporučuje, aby dosavadní § 135 občanského zákoníku byl doplněn tak, že právnická osoba se může domáhat též odčinění nemajetkové újmy s odůvodněním (důvodová zpráva), že n*ový občanský zákoník vypustil oproti dřívější úpravě pravidlo, podle kterého mohla i právnická osoba žádat přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu, jíž utrpěla zásahem do svého názvu či pověsti. Důvodem zřejmě byla představa, že právnické osoby jako fiktivní útvar nemajetkovou újmou být stiženy nemohou. To je ovšem představa mylná: jakkoliv právnická osoba sama vskutku nemajetkovou újmu pociťovat nemůže, mohou osoby v ní sdružené pociťovat nemajetkovou újmu zájmů, pro jejichž prosazování byla právnická osoba zřízena. Je dozajista na místě, aby to byla právě právnická osoba, kdo se pro osoby v ní sdružené bude domáhat (nejen) odčinění nemajetkové újmy.* Prof. Hajn s uvedenou argumentací k pracovní verzi novely ve svém článku souhlasí, poukazuje na to, že *neoprávněné poškození dobré pověsti právnické osoby může u jejích pracovníků vyvolávat existenční obavy, roztrpčení i vyžadovat těžko vyčíslitelné výdaje času a energie potřebné k nápravě pověsti.* Navíc dodává, že *právnická osoba není zdaleka jen určitou právní fikcí. Jde o reálně existující sociální organismus, jehož reakce jsou v mnohém podobné těm lidským. Ostatně existuje i vědní obor označovaný jako psychologie organizace – rozeznává kolektivní subjekty s chováním neurotickým i neutrálně vyrovnaným; optimistickým i opačným; podniky velmi rezervované k podstoupení rizika, nebo rizikovému chování nakloněné a také právnické osoby agresivního nebo naopak trpitelského typu.* Po konkrétních případech se pak vrací k zmíněnému legislativnímu návrhu a uvádí, že pokládá za důvodný požadavek, aby se právnická osoba mohla domáhat odčinění nemajetkové újmy za neoprávněný zásah do svého názvu, pověsti a soukromí. Cestu však nutně nevidí v okamžité novelizaci § 135 občanského zákoníku, resp. i pokud jde o ostatní ustanovení doporučuje (v listopadu 2014) být zdrženlivý ohledně změn a **hledat možnosti rozumné interpretace**. Tu nalézá i s ohledem na úpravu v § 2988 o. z., podle kterého se každé osobě (tj. i osobě právnické), jejíž právo bylo dotčeno nebo ohroženo nekalou soutěží, přiznává mimo jiné i právo na přiměřené zadostiučinění jako nástroj, jímž se typicky nahrazuje nehmotná újma. **Uzavírá, že současné znění občanského zákoníku tak zřejmě připouští, že i právnickým osobám může vzniknout nemajetková újma.** Soutěžně orientované jednání pak lze ve smyslu § 2976 odst. 1 o. z. podle něj chápat značně široce.

47. Nejvyšší soud v Rozhodnutí také připouští, že i právnickým osobám může vzniknout nemajetková újma a vyjmenovává pod bodem 64 odůvodnění některé případy, včetně případů výslovně upravených občanským zákoníkem.

48. Komentáře ustanovení § 2971 o.z. vesměs připouštějí aplikaci také na právnické osoby. Takto JUDr. Petr Vojtek v komentáři dostupném v aplikaci Aspi (Wolters Kluwer) zmiňuje, že *zákonná dikce trpí další terminologickou nevyvážeností i ohledně okruhu oprávněných osob. Nárok se totiž přiznává každému (nikoliv jen člověku), takže se otvírá prostor pro úvahu i o jiných subjektech, tj. o právnických osobách.* Podle JUDr. Vojtka *jim ovšem lze jen stěží připisovat pocit osobního neštěstí, které je jakýmsi protipólem zákonného pojmu štěstí, jež § 3 odst. 1 vcelku jednoznačně a logicky spojuje jen s právy člověka.* Současně ale poukazuje na to, že *právnickým osobám zákon v jiných ustanoveních právo na přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu výslovně přiznává (např. v § 2988 - nekalá soutěž)* a uzavírá, že tak *nelze dovodit, že by právnické osoby byly a priori z dosahu § 2971 vyloučeny.* V komentáři Občanský zákoník, 2. vydání (1. aktualizace, 2022): C. H. Beck, autor výkladu k § 2971 JUDr. Martin Pašek dokonce k oprávněným osobám uvádí (ztotožňuje se s komentářem Leges): *Za splnění podmínek uvedených v komentovaném ustanovení vzniká právo na náhradu nemajetkové újmy především přímému poškozenému, pokud způsobenou újmu důvodně pociťuje jako osobní neštěstí, které je třeba u právnických osob chápat jako rozpor se skutečnými zájmy příslušné právnické osoby (Leges IX 2971 53).*

49. Způsobí-li nemajetkovou újmu právnické osobě v důsledku zásahu do její pověsti stát při

výkonu státní moci, odpovídá za tuto újmu nikoli na základě soukromoprávní deliktní úpravy v občanském zákoníku, nýbrž v důsledku jeho odpovědnosti za nesprávný úřední postup podle § 13 a § 31a zákona č. 82/1998 Sb. – srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. června 2016, sp. zn. 23 Cdo 1420/2020. Za úřední postup přitom judikatura považuje i projevy a vyjádření úředních osob a zveřejnění tiskových a podobných publikací v souvislosti s pravomocí – srov. k tomu např. zveřejnění napadaných tvrzení ze strany prezidenta, veřejného ochránce práv, vrchní komisařky Policie ČR, člena vlády (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. září 2016, sp. zn. 30 Cdo 4118/2015, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. května 2018, sp. zn. 30 Cdo 5848/2016, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. března 2020, sp. zn. 25 Cdo 705/2019, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. října 2021, sp. zn. 30 Cdo 3889/2020, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. června 2020, sp. zn. 25 Cdo 1304/2019). Podle Stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 13. dubna 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010, uveřejněného ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 58/2011, se přiměřené zadostiučinění za nemateriální újmu v zásadě poskytuje i právnickým osobám, např. politickým stranám (rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 8. 12. 1999, ve věci Freedom and Democracy Party /ÖZDEP/ proti Turecku, stížnost č. 23885/94) či jiným sdružením (rozsudek ESLP ze dne 19. 12. 1994, ve věci Vereinigung demokratisher Soldaten Österreichs and Gubi proti Rakousku, stížnost č. 15153/89), i obchodním společnostem. Z rozhodnutí Evropského soudu ve věci Comingersoll S. A. proti Portugalsku (odstavce 27 až 36) vyplývá, že v případech obchodních společností je při určování výše přiměřeného zadostiučinění třeba přihlížet i k jiným faktorům, **jako je pověst společnosti**, nejistota v plánování rozhodování, rozkol ve vedení společnosti a konečně též, i když v menším stupni, úzkost a potíže způsobené členům vedení společnosti.

50. Právo na náhradu nemajetkové újmy pak plyne i nositelům práv chráněných autorským zákonem a zákony na ochranu průmyslového vlastnictví. Těmi mohou být i právnické osoby (s výjimkou osobnostních práv autora a výkonného umělce). Podle § 40 odst. 1 písm. e) zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, autor, do jehož práva bylo neoprávněně zasaženo nebo jehož právu hrozí neoprávněný zásah, může se domáhat poskytnutí přiměřeného zadostiučinění za způsobenou nemajetkovou újmu, zejména 1. omluvou, 2. zadostiučiněním v penězích, pokud by se přiznání jiného zadostiučinění nejevilo postačujícím; výši peněžitého zadostiučinění určí soud, který přihlédne zejména k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k zásahu do práva došlo; tím není vyloučena dohoda o narovnání. Podle § 41 autorského zákona domáhat se nároků podle § 40 odst. 1 písm. b) až d) a f) a § 40 odst. 3 a 4 je oprávněna namísto autora osoba, která smluvně nabyla výhradní oprávnění k výkonu práva dílo užít, nebo které je výkon tohoto oprávnění svěřen zákonem; nároku na přiměřené zadostiučinění k odčinění nemajetkové újmy se tato osoba může domáhat pouze za zásah do majetkových práv autorských. Právo autora domáhat se nároku na přiměřené zadostiučinění k odčinění nemajetkové újmy způsobené zásahem do osobnostních práv autorských, jakož i nároku podle § 40 odst. 3 zůstává nedotčeno. Ustanovení § 40 a 41 autorského zákona se podle § 74 autorského zákona použije na výkonné umělce, podle § 78 autorského zákona na výrobce zvukového záznamu, podle § 82 autorského zákona na výrobce zvukově obrazového záznamu, podle § 86 autorského zákona na vysílatele, podle § 94 autorského zákona pak přiměřeně na pořizovatele databáze. Z autorského zákona pak dále vyplývá, že autorem a výkonným umělcem mohou být pouze fyzické osoby (lidé), ostatní nositelé práv chráněných autorským zákonem včetně osob legitimovaných podle § 41 autorského zákona a dědiců majetkových práv k autorskému dílu/uměleckému výkonu mohou být právnickou osobou. Podle § 2 odst. 1 zákona č. 221/2016 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, vymáhat práva podle předmětného zákona je oprávněn vlastník nebo majitel práva podle příslušného zákona na ochranu průmyslového vlastnictví, osoba oprávněná podle zvláštního

právního předpisu užívat práva, zejména nabyvatel licence a profesní organizace ochrany práv, která je řádně uznávána v zemi původu jako organizace oprávněná zastupovat vlastníky či majitele práv průmyslového vlastnictví (dále jen "oprávněná osoba"). Podle § 5 odst. 1 předmětného zákona oprávněná osoba má právo na náhradu škody, vydání bezdůvodného obohacení, které získal porušovatel v důsledku ohrožení nebo porušení práva, a přiměřené zadostiučinění, byla-li zásahem do práv způsobena nemajetková újma. Přiměřené zadostiučinění může spočívat i v peněžitém plnění. Podle příslušných zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví mohou být oprávněnými osobami i osoby právnické, výjimkou je původce vynálezu jako osoba, která má právo na patent, původcem vynálezu je ten, kdo vytvořil vynález vlastní tvůrčí prací (§ 8 zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích).

51. Podle § 77a odst. 1 o. s. ř. zaniklo-li nebo bylo-li zrušeno nařízené předběžné opatření z jiného důvodu než proto, že návrhu ve věci samé bylo vyhověno, nebo proto, že právo navrhovatele bylo uspokojeno, je navrhovatel povinen nahradit škodu a jinou újmu každému, komu předběžným opatřením vznikla. Této odpovědnosti se navrhovatel nemůže zprostit, ledaže by ke škodě nebo k jiné újmě došlo i jinak.

52. Naopak lze upozornit, že pokud jde o jméno člověka, které současný občanský zákoník nechrání v rámci ochrany osobnosti, poskytuje text občanského zákoníku v § 78 odst. 1 ochranu pouze v rozsahu nároku zdržovacího a odstraňovacího. Text současného občanského zákoníku se (samotným) zásahem do jména právo na odčinění nemajetkové újmy tedy nespojuje. To obecně spojuje s přirozenými právy člověka. Podle § 2956 o. z. platí, že vznikne-li škůdci povinnost odčinit člověku újmu na jeho přirozeném právu chráněném ustanoveními první části tohoto zákona, nahradí škodu i nemajetkovou újmu, kterou tím způsobil; jako nemajetkovou újmu odčiní i způsobené duševní útrapy. Předchozí občanský zákoník (č. 40/1964 Sb., zkráceně „obč. zák.“) se zásahem do jména jako složky osobnosti člověka právo na odčinění nemajetkové újmy spojoval (§ 13 odst. 2 obč. zák.).

Komentář Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1−654). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 371, ISBN 978-80-7400-529-9, a to konkrétně k ustanovení § 78 (autor JUDr. Pavel Tůma, Ph.D., LLM.) k tomu uvádí, že *jméno člověka je v domácí civilistice tradičně považováno za významnou součást osobnosti člověka … Specifikum jména jako zvláštní hodnoty osobnosti spočívá v tom, že na rozdíl od ostatních stránek osobnosti není její přirozenou součástí, nýbrž důsledkem společenského (a rovněž i politického) vývoje. Člověk se z vlastní přirozenosti se jménem nerodí (srov. na rozdíl od osobní svobody, důstojnosti, cti apod. složek osobnosti, které jsou člověku přirozené). Jméno je člověku naopak na základě rodinného poměru určeno a v různých podobách ho může nabývat i v průběhu života. Nejedná se tedy o hodnotu v pravém slova smyslu vrozenou, byť jde o statek osobnostní (nemajetkové) povahy. Proto ani podstata zákonné ochrany samotného jména proti jeho dotčení není ze své povahy primárně přirozenoprávní, nýbrž povýtce statusová. Proto lze dovozovat, že zásahem do samotného jména nevzniká bez dalšího újma na přirozeném právu člověka, nýbrž může vzniknout jiná újma nemajetkové (osobnostní) povahy… Přirozenoprávní základ tak můžeme nalézt nikoli v samotné ochraně jména, nýbrž v ochraně jiných stránek osobnosti, jimž se může dít újma právě prostřednictvím užití jména. Tento závěr vyplývá i vzhledem k objektivně (mimoprávně) rozličnému významu jména člověka a jeho role v lidském životě* … Komentář tak uzavírá, že *v rámci zákonné ochrany osobnosti člověka v této souvislosti můžeme rozlišovat a) ochranu původem přirozenoprávní, a to zejm. ve vztahu k právu člověka být pojmenován a své jméno užívat, ke svobodě člověka na volbu vlastního soukromoprávního označení, k ochraně důstojnosti, cti a vážnosti apod. při užití jména; b) původem statusovou (pozitivně právní), a to zejm. ve vztahu k zpochybnění práva ke jménu a k neoprávněnému zásahu do jména*.

Pokud jde o důvodovou zprávu, ta k tomu, že by ochrana jména měla být novým občanským

zákoníkem oslabena oproti předchozí úpravě a že by při zásahu do jména jako statusového (nikoli přirozenoprávního) statku člověk neměl mít právo na odčinění nemajetkové újmy (jak by odpovídalo textu), neuvádí ničeho. Podle odvolacího soudu lze tak těžko nalézt argumenty pro takové oslabení práva ke jménu. Důvodová zpráva navíc dokonce zmiňuje, že osnova sleduje dosavadní právní pojetí, výrazně je však prohlubuje a rozšiřuje a zamýšlí ochranu jména i rozšířit. Absenci výslovného ustanovení, podle kterého by při zásahu do práva na jméno, nejde-li o zásah do jména jako práva přirozeného, nelze chápat jako úmysl zákonodárce, nýbrž jako chybu textu, kterou je třeba překlenout analogií zákona.

Nota bene v situaci, kdy v příkrém kontrastu s tím se zásahem do obchodní firmy (což je také právo statusové) text občanského zákoníku výslovně právo na odčinění nemajetkové újmy spojuje (viz výše § 423 ve spojení s § 2988 o. z.). Obchodní firmu může mít i fyzická osoba [§ 42 písm. b) zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a evidenci svěřenských fondů], typicky jde ale o statusový statek právnické osoby. Naopak nebude-li právnická osoba podnikatelem zapsaným v obchodním rejstříku, jako třeba není žalovaný, text občanského zákoníku se zásahem do jejího jména tedy názvu podle § 132 o. z. (podle kterého je jménem právnické osoby její název) právo na odčinění nemajetkové újmy, stejně jako u pověsti a soukromí, nespojuje (viz výše § 135 o. z.). To se jeví jako nelogické a nedůvodné rozlišení, které nelze vnímat jinak, než jako nespravedlivé.

53. Ve světle všeho výše uvedeného je soud přesvědčen, že ač to z textu občanského zákoníku výslovně nevyplývá, má právnická osoba i v případě zásahu do pověsti (názvu a soukromí) podle § 135 o. z. právo na odčinění nemajetkové újmy, aniž by to bylo ujednáno. K témuž soud dospívá, pokud jde o člověka a zásah do jeho jména jako „jen" statusového práva.

54. Není to z důvodu, že právo požadovat omluvu plyne již z ustanovení § 125 odst. 2 o. z., neboť má spadat pod nárok odstraňovací, jak namítá žalobkyně. Omluva je formou odčinění nemajetkové újmy. Stejně tak sama skutečnost, že právo na ochranu pověsti právnické osoby vyplývá již z ústavního pořádku, nutně nemusí znamenat, že katalog práv naplňujících tuto ochranu zahrnuje i právo na odčinění nemajetkové újmy. Avšak to, že právo na ochranu pověsti je garantováno Listinou základních práv a svobod je důležitý aspekt (argument) při doplňování mezery zákona analogií zákona.

55. Soud nezpochybňuje, že současný občanský zákoník (na rozdíl od znění předchozího občanského zákoníku, konkrétně § 19b odst. 3 obč. zák., v období od 1. ledna 1992 do konce své účinnosti, tj. do 31. prosince 2013) neobsahuje výslovné ustanovení, které by právo na odčinění nemajetkové újmy při zásahu do pověsti právnické osoby chráněné § 135 o. z., zakládalo. Ustanovení § 135 odst. 2 o. z. jmenuje pouze nárok zdržovací a odstraňovací (předchozí občanský zákoník jmenoval právo na přiměřené zadostiučinění, které mohlo být požadováno i v penězích). Ustanovení § 2894 odst. 2 pak stanoví obecné pravidlo, že nebyla-li povinnost odčinit jinému nemajetkovou újmu výslovně ujednána, postihuje škůdce, jen stanoví-li to zvlášť zákon.

56. Soud je přesvědčen, že zde **jsou dány důvody pro analogii zákona (§ 10 odst. 1 o. z.), která tuto absenci překlene**, neboť nesdílí názor, že se zde skutečně jedná o úmysl zákonodárce, nýbrž se naopak domnívá, že jde o neúmyslné opomenutí.

57. Pokud by se snad přesto skutečně o takový úmysl zákonodárce jednat mělo, i pak zde jde podle soudu o situaci překlenutelnou mocí soudní analogií zákona (§ 10 odst. 1 o. z. ve spojení s § 2 odst. 3 o. z.). Úkolem moci soudní (a to i obecných soudů) je v situacích jako je tato vyplnit mezeru práva. Mezera práva spočívající v absenci práva právnické osoby na odčinění

nemajetkové újmy při neoprávněném zásahu do její pověsti, chráněné i Listinou základních práv a svobod, v situaci, kdy takové právo právnické osobě český právní řád, a konkrétně i sám občanský zákoník, přiznává na mnoha jiných místech ve srovnatelných (obdobných) nebo možná i méně závažných situacích, totiž podle odvolacího soudu představuje nepřijatelné, nespravedlivé a bezohledné uspořádání práv. To je možné a potřebné překlenout vyplněním takové mezery obdobně, jako byla vyplněna například mezera práva ohledně práva na uveřejnění odpovědi i ve vztahu k mediálnímu obsahu zpřístupňovanému na internetu (k tomu srov. nález Ústavního soudu ze dne 23. června 2020, sp. zn. IV. ÚS 2257/18).

V.2 Překlenutí nezamýšlené absence výslovného ustanovení občanského zákoníku analogií zákona

58. Soud má vážnou pochybnost, zda skutečně bylo vůlí zákonodárce, aby s nekvalifikovaným zásahem do pověsti právnické osoby právo na odčinění nemajetkové újmy nebylo spojováno, resp. je přesvědčen, že o úmysl zákonodárce nešlo.

59. Na rozdíl od Nejvyššího soudu má soud prvního stupně za to, že neuvedení předmětného práva ve spojení s ochranou statků chráněných § 135 o. z. není odrazem promyšlené a v textu zákona důsledně promítnuté koncepce právnických osob jako fiktivních právních útvarů. Žádná taková koncepce se v občanském zákoníku a ani obecně v právním řádu České republiky neuplatňuje. Jde naopak o stav zákonodárcem nezamýšlený, v důvodové zprávě nezmiňovaný, ač předchozí právní úprava toto právo se zásahem do názvu i pověsti právnické osoby od roku 1992 přiznávala a nová úprava by pak byla oslabením dosavadní úrovně ochrany práv právnických osob, což by jistě za zmínku v důvodové zprávě stálo. Ani skutečnost, že se později neprosadila novela občanského zákoníku, která výslovné doplnění ustanovení zvažovala, není důvodem pro závěr o úmyslu zákonodárce, nýbrž mohlo jít o úvahy nevhodnosti okamžité novelizace nového kodexu a o snahu absenci výslovného ustanovení překlenout analogií.

60. Byla-li absence výslovného ustanovení snad vůlí autorů předlohy občanského zákoníku, nevyjádřili ji podle odvolacího soudu přesvědčivě, když takto významná diskontinuita (v rozsahu ochrany ústavně garantovaného práva) není zmíněna v důvodové zprávě a současně na jiných místech přímo občanský zákoník právnické osobě právo na odčinění nemajetkové újmy nadále přiznává, stejně tak český právní řád na mnoha jiných místech.

K tomu, že vůli zákonodárce nelze zaměňovat s vůlí tvůrců zákona, se vyjádřil Nejvyšší soud např. v rozsudku ze dne 22. listopadu 2016, sp. zn. 26 Cdo 1454/2016. Tam řešil výklad výpovědi z nájmu bytu dle § 2288 odst. 2 písm. a) o. z. Otázkou bylo, zda se podmínky opuštění rodinné domácnosti a rozvodu vztahují i na pronajímatele, nebo jen na jeho manžela a tam žalující strana poukazovala mj. na „názor samotných autorů nového civilního kodexu obsažený v publikaci Eliáš a kol. Občanské právo pro každého. Pohledem (nejen) tvůrců nového občanského zákoníku.“ Nejvyšší soud ve zmíněném rozhodnutí uvádí: *V této souvislosti nelze přehlédnout, že bylo-li záměrem tvůrců zákona č. 89/2012 Sb. odklonit se od dosavadního převládajícího výkladu (ať už soudního či doktrinálního) příslušných právních norem, tak to v řadě případů výslovně uvedli nebo alespoň naznačili zejména v důvodové zprávě k tomuto zákonu (viz např. důvodovou zprávu k § 513, § 555 – 558, § 700, § 1315, § 2040, § 2175, nebo § 2204 o. z.). V případě výpovědního důvodu opírajícího se o potřebu bytu pro pronajímatele se však z důvodové zprávy ani jiných dobových dokumentů týkajících se vzniku zákona (pozdější komentáře autorů jeho předlohy jsou v tomto směru nerozhodné) nepodává, že vůle zákonodárce zde směřovala k vyloučení použití stávající judikatury na budoucí případy.*

Takový pohled na vůli, potažmo absenci vůle zákonodárce dle soudu prvního stupně platí nejen pro výklad ustanovení zákona, ale i pro překlenutí mezery v textu zákona. Tu pak při diskontinuitě s předchozí úpravou, jako je tomu zde, je třeba vnímat jako zákonodárcem nezamýšlenou.

61. Právnická osoba (která podle současného občanského zákoníku má dokonce i soukromí a může zřejmě pociťovat i neštěstí – viz výše) je jistě způsobilá utrpět nemajetkovou újmu a není zde rozumného důvodu, aby při zásahu do nehmotného statku právě jako je pověst (název či soukromí) právnické osobě právo na odčinění nemajetkové újmy nepříslušelo, tak jako jí koneckonců přísluší v případech, kdy zásah do jmenovaných statků lze kvalifikovat jako nekalosoutěžní jednání či nesprávný úřední postup.

62. S odkazem na výše citované nelze souhlasit s názorem, že právnické osobě může při zásahu do pověsti vzniknout jen újma majetková s tím, že cestou k její nápravě je náhrada škody. Rozhodně ne každá právnická osoba je podnikatelem, ne každá právnická osoba usiluje o zisk, existuje řada právnických osob, kde újma bude právě jen nemajetková. Může jít o různé subjekty veřejného práva, jako jsou obce, zájmové organizace, neziskové společnosti a další. I náhrada nemajetkové újmy má reparační charakter – poskytuje se v penězích, nezajistí-li jiný způsob skutečně a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy (§ 2951 odst. 2 o. z.). Současný zákoník chápe i právo na odčinění nemajetkové újmy důsledně jako (relativní) právo majetkové, srov. zařazení závazků z deliktů do čtvrté části (hlava III). Současně nelze přehlížet, že institut odčinění nemajetkové újmy plní funkci nejen satisfakční, ale i preventivně sankční, což je i ve vztahu k současnému občanskému zákoníku zdůrazňováno Ústavním soudem (srov. nedávný nález ze dne 2. listopadu 2021, sp. zn. I. ÚS 668/21). Náhrada škody (majetkové újmy) tuto funkci však neplní. Není přitom také žádný rozumný důvod, proč by při odčiňování újmy do pověsti právnické osoby neměla být aplikována i tato funkce.

63. Ani skutečnost, že jméno i pověst právnické osoby chrání i mediální zákony (tiskový zákon, vysílací zákon č. 231/2001 Sb.) instituty odpovědi a dodatečného sdělení, není argumentem pro to, aby právnickým osobám při zásahu do uvedených statků nenáleželo právo na odčinění nemajetkové újmy podle občanského zákoníku, jak argumentuje žalovaný. Koneckonců tyto zákony výslovně zmiňují, že ustanovení občanského zákoníku o ochraně osobnosti a ochraně jména a dobré pověsti právnické osoby zůstávají jejich úpravou nedotčena a odkazují pod čarou na (v době jejich přijetí účinný) § 11 a § 19b obč. zák. Navíc ne každý zásah do pověsti (či názvu) právnické osoby je pod mediální zákony podřaditelný (ať již proto, že mnohé zásahy do chráněných statků se nedějí obsahem, na který úprava mediálních zákonů dopadá, nebo třeba proto, že odpověď dopadá jen na skutková tvrzení, nikoli i na hodnotící soudy).

64. Podle soudu prvního stupně je nelogické a tak nepřípustné, aby v týchž situacích jen s tím rozdílem, že jednou jde o postup úřední a podruhé o postup soukromý, popř. že jednou jde o jednání v hospodářské soutěži a podruhé mimo ni, právnické osobě právo na odčinění nemajetkové újmy v prvním případě příslušelo a v druhém nikoli.

65. Je tak nepřípustné, aby v situaci, kdy se téhož neoprávněného zásahu do pověsti právnické osoby dopustí (např. při tiskové konferenci či v televizním pořadu) na jedné straně člen vlády (při úředním postupu) a na druhé straně předseda (opoziční) politické strany jednající za předmětnou stranu, v prvém případě právo na náhradu nemajetkové újmy právnická osoba měla a podruhé neměla. Stejně tak v situacích, kdy se jednou úředník dopustí nesprávného úředního postupu, který je přičitatelný státu, a podruhé by šlo o jeho exces, opět poprvé by zde právo bylo, podruhé nikoli. Stejně tak je nepřípustné, aby se existence práva na odčinění nemajetkové újmy při zásahu do pověsti právnické osoby lišila podle toho, zda napadané

jednání je v konkrétním případě, na základě individuálního posouzení věci, jednáním v hospodářské soutěži (jakkoli široce vykládané), nebo mimo ni. Přitom nekalosoutěžní podstata zlehčování (§ 2984 o. z.) se od „obyčejného“ zásahu do pověsti (§ 135 o. z.) liší právě jen tím, že se uskutečňuje v hospodářské soutěži.

66. K posledně uvedeným rozdílům se právě zde a v této věci hodí ocitovat stále aktuální závěry prof. Hajna na téma testování výrobků a služeb ve sdělovacích prostředcích, které vyslovil na str. 100 až 104 v kapitole věnující se právě zlehčování v publikaci Jak jednat v boji s konkurencí vydané již v roce 1995 nakladatelstvím LINDE PRAHA, a. s.

67. Zmiňuje tam mimo jiné následující: *Ten, kdo se svými výrobky a službami vstupuje na trh, musí strpět, aby byl objektem odborného i běžného žurnalistického posuzování. Vyplývá to mj. z Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, která byla vyhlášena usnesením předsednictva České národní rady z 16. prosince 1992 pod č. 2/1993 Sb. (dále jen Listina). V čl. 17 odst. 2 Listiny se každému přiznává právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace. V odst. 4 cit. ustanovení se však zákonu poskytuje možnost právě uvedená práva omezit. Jedním z důvodů pro takové omezení jsou případy, za nichž by mohla být dotčena práva a svobody druhých subjektů společenského života. I při posuzování hospodářských výsledků jiných subjektů tak platí právo svobodného šíření informací, které je však omezeno zejména právními předpisy proti nekalé soutěži, právem na ochranu osobnosti u fyzických a právnických osob a také ustanoveními občanského zákoníku, která mají předcházet vzniku škod. Ve společnosti založené na hospodářském soutěžení mají informace o hospodářských subjektech (ať již se jedná o informace kladné či záporné) mimořádný vliv na jejich soutěžní situaci. Proto soudy obecně značně přísně hodnotí, zda posuzování hospodářských výkonů v tisku se opíralo o věrohodná fakta a zda nebyly v nepřiměřené míře dotčeny zájmy kritizovaného hospodářského subjektu. Jednou z forem vyjadřování názorů, uplatňování práva kritiky je i testování výrobků a služeb a zveřejňování takových testů v prostředcích masové komunikace. K tomu, aby se takové testování nedostávalo do střetu s právním řádem, musí být splněno několik souběžných podmínek: a) Testující instituce nesmí být vedena ve svém počínání soutěžním záměrem, tj. snahou favorizovat některého z účastníků hospodářské soutěže či jiného zlehčovat, ať již takovým počínáním sleduje vlastní zájmy nebo hodlá prospívat jinému soutěžiteli. Stejně tak je nepřípustné, aby existoval užší hospodářský vztah mezi testujícím subjektem a jedním z oněch subjektů, jejichž výrobky nebo služby jsou testovány. b) Testování se musí provádět dostatečně odbornými způsoby a osobami, jejichž odborná kompetence v dané oblasti nebudí pochybnosti. c) Při testování nesmí docházet k odborným pochybením, ať již k nim vedl úmysl či pouhá nedbalost. Přitom od každého, kdo veřejně provádí posuzování pracovních výsledků někoho druhého, se vyžaduje zvláštní míra pečlivosti. d) Testování musí být prováděno na dostatečně reprezentativním vzorku zboží a služeb. e) Veřejná prezentace výsledků, které byly získány testem, se musí dít střízlivou, věcnou formou. Pokud se při prezentaci testu používá nadnesených formulací běžných pro jazyk reklamních agentur, mohla by být záležitost hodnocena jako tak zvaná „skrytá redakční reklama“, a to i v případě, že by redakce nesledovala soutěžní záměr. Jestliže se dá testující instituci prokázat, že jednala v rámci hospodářské soutěže a byla vedena soutěžním záměrem (například provozovala skrytou reklamu ve prospěch určitého soutěžitele či napomáhala zlehčování jiného), přicházejí v úvahu právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži (§ 53 a 54 obch. zák.), jak o nich budeme uvažovat později. Režim těchto nároků (přiměřené zadostiučinění ev. v peněžní formě, náhrada škody, vydání bezdůvodného obohacení) se pak bude řídit obchodním zákoníkem. To zejména znamená, že ev. náhrada škody bude založena na objektivním principu. Nedá-li se prokázat existence soutěžního záměru či rozpor s pravidly soutěžního práva, avšak test vykazuje jiné vady (nedostatečná odborná úroveň testu, nevhodné formulace, které – v rozporu s objektivní skutečností – snižují výkony některého z testovaných subjektů) uplatní se ustanovení § 19b odst. 3 obč. zák., kde se postihuje neoprávněný zásah do dobré pověsti právnické osoby.*

68. Podle ustanovení § 19b odst. 3 obč. zák. se přiměřeně uplatnilo ustanovení odstavce 2 i pro neoprávněný zásah do dobré pověsti právnické osoby. Odstavec 2 stanovil, že při

neoprávněném použití názvu právnické osoby je možné se domáhat u soudu, aby se neoprávněný uživatel zdržel jeho užívání a odstranil závadný stav; je možné se též domáhat přiměřeného zadostiučinění, které může být požadováno i v penězích.

69. Jinak řečeno při zásahu od 1. ledna 1992 do 31. prosince 2013 právnická osoba měla právo na odčinění nemajetkové újmy při neoprávněném zásahu do své pověsti mediálním výstupem jak tehdy, když byla zasažena kvalifikovaně zlehčováním, tak tehdy, kdy se tak stalo nekvalifikovaně (mimo soutěž) prostým zásahem do pověsti.

70. Soud prvního stupně je přesvědčen, že úmyslem zákonodárce nebylo vytvořit novým občanským zákoníkem takové právní prostředí, které v jedné situaci právo na náhradu nemajetkové újmy připustí a v druhé, srovnatelné, ne, a bude navíc v diskontinuitě oproti nahrazované přes 20 let účinné právní úpravě.

71. Podle soudu prvního stupně absence výslovné zmínky práva na odčinění nemajetkové újmy v souvislosti se zásahem do pověsti (názvu a soukromí) v § 135 o. z. není záměrná, ale jde o nedopatření, stejně jako je tomu podle odvolacího soudu při zásahu do jména člověka jako statusového statku.

72. **Je tak namístě chránit statky právnické osoby zmíněné v § 135 o. z. s použitím analogie zákona** shodným katalogem práv jako při ochraně obchodní firmy či proti nekalé soutěži, tedy **i prostřednictvím práva na odčinění nemajetkové újmy**.

V.3 Překlenutí zamýšlené absence výslovného ustanovení občanského zákoníku analogií zákona

73. Podle soudu prvního stupně je ale namístě dospět cestou analogie zákona k posledně uvedenému závěru i tehdy, pokud by absence výslovné zmínky práva na odčinění nemajetkové újmy v souvislosti se zásahem do statků chráněných § 135 obč. zák. úmyslem zákonodárce byla.

74. Absenci takové úpravy totiž podle soudu prvního stupně lze považovat za **mezeru v právu, kterou je třeba doplnit** tak, jak k tomu obecné soudy nabádá Ústavní soud mimo jiné v nálezu ze dne 23. června 2020, sp. zn. IV. ÚS 2257/18. Ústavní soud přistoupil k vyplnění mezery práva spočívající v absenci práva na odpověď v prostředí internetových médií, a to za situace, kdy úmyslem zákonodárce bylo toto právo přiznávat jen v prostředí (materiálního) periodického tisku, televizního vysílání a rozhlasového vysílání. Shodou okolností zde Ústavní soud vyplnil mezeru v právu, které se týká mimo jiné také zásahu do pověsti právnické osoby a také odčinění nemajetkové újmy (zde konkrétně formou zveřejnění odpovědi), přičemž ani zde se nejednalo o případ, kdy by bylo možno dovozovat konkrétně takové právo (v prostředí internetu) z mezinárodního či unijního práva či ústavního pořádku, ač samozřejmě stejně jako v nyní projednávané věci platilo, že jde o ochranu statků ústavním pořádkem chráněných.

75. Myšlenky, na kterých je postaven zmiňovaný nález Ústavního soudu, jsou velmi přiléhavé i k nyní posuzované situaci (tedy s tím rozdílem, že v projednávané věci panuje značná pochybnost o tom, že zákonodárce skutečně zamýšlel při samotném zásahu do pověsti právnické osoby právo na odčinění nemajetkové újmy nepřiznat).

76. Vyplnění mezery v právu doplněním práva na odčinění nemajetkové újmy při zásahu do pověsti právnické osoby odpovídá principům spravedlnosti a dobrému uspořádání práv a povinností. Opak lze vnímat jako bezohlednost a rozpor s obyčejným vnímáním spravedlnosti.

77. Soud prvního stupně má za to, že i pokud bylo úmyslem zákonodárce při zásahu do pověsti právnické osoby nezakotvit právo na odčinění nemajetkové újmy (ledaže je tak ujednáno), pak zde k vyplnění mezery zákona není nutné iniciovat změnu zákona mocí zákonodárnou, nýbrž ji může, resp. musí vyplnit moc soudní analogií zákona.

78. Soud prvního stupně jde zde tedy ještě dále než názor vyjádřený v bodu 41 odůvodnění tohoto rozsudku. Podle soudu prvního stupně totiž nestačí jen široký či jakkoli rozšiřující výklad soutěžně orientovaného jednání, neboť není žádný rozumný a spravedlivý důvod pro to, aby byť jen nepatrná část zásahů do pověsti právnické osoby, která by se pod takové široké chápání soutěžně orientovaného jednání nevtěsnala, nebyla postihována povinností odčinit nemajetkovou újmu, resp. nebyla spojována s právem poškozeného na odčinění takové újmy.

79. Podle soudu prvního stupně je tedy namístě s každým zásahem do pověsti právnické osoby pojit právo na odčinění nemajetkové újmy a k překlenutí mezery zákona, a to i zamýšlené, použít analogii zákona. Takový postup považuje odvolací soud za souladný s § 10 odst. 1 o.z., potažmo § 2 odst. 3 o.z.

80. Soud prvního stupně na základě shora uvedeného tak uzavírá, že podle jeho názoru **právnická osoba má právo na odčinění nemajetkové újmy způsobené i samotným neoprávněným zásahem do své pověsti podle § 135 odst. 2 o.z., aniž by to muselo být výslovně sjednáno**.

81. Na základě výše uvedeného soud prvního stupně dospěl k závěru, že je na místě, aby se žalobkyně domáhala nemajetkové újmy formou omluvy, když požadavek omluvy je v posuzované věci přiléhavým.

V.4 Problematika dobré pověsti právnické osoby a zásahu se strany žalované do této dobré pověsti

82. Pokud soud dospěl k závěru o legální oprávněnosti požadavku žalobkyně na omluvu (jak je uvedeno výše) zabýval se soud problematikou hodnotícího soudu a kritického hodnotícího soudu. Podle *rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2007, sp. zn. 30 Cdo 608/2007 (či např. dle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2020, sp. zn. 23 Cdo 2395/2018 [C 19467]* ***Hodnotící soud*** *vyjadřuje subjektivní názor svého autora, který k danému faktu zaujímá určitý postoj tak, že jej hodnotí z hlediska správnosti a přijatelnosti, a to na základě vlastních (subjektivních) kritérií. Hodnotící soud nelze jakkoli dokazovat, je však nutné zkoumat, zda se zakládá na pravdivé informaci, zda forma jeho prezentace je přiměřená a zda zásah do osobnostních práv je nevyhnutelným průvodním jevem výkonu kritiky, tzn. zda primárním cílem není hanobení a zneuctění dané osoby*. Dále podle *usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2011, sp. zn. 23 Cdo 2758/2010, [C 10405] pravdivá informace nezasahuje do práva na ochranu dobré pověsti právnické osoby, ledaže by údaj byl podán takovou formou a v takových souvislostech, že zkresluje skutečnost či vyvolává dojem zkreslení skutečnosti, čímž působí difamačně.* ******* *V každém konkrétním případě* ***je vždy nezbytné zkoumat intenzitu tvrzeného porušení základního práva na ochranu dobré pověsti****, a to v kontextu se svobodou projevu a s právem na informace a se zřetelem na požadavek proporcionality uplatňování těchto práv a jejich ochrany. Zásah do dobré pověsti právnické osoby je dán pouze tehdy, jestliže přesáhl určitou přípustnou intenzitu takovou měrou, kterou již v demokratické společnosti*

tolerovat nelze. Dále podle *nálezu Ústavního soudu ze dne 6. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 1586/09 [SR 5/2012 s. 169],* z jehož odůvodnění soud uvádí: *vybočí-li tedy publikovaný názor z mezí v demokratické společnosti obecně uznávaných pravidel slušnosti, ztrácí charakter korektního úsudku (zprávy, komentáře) a jako takový se zpravidla ocitá již mimo meze ústavní ochrany. Legitimitu zveřejnění nelze dovodit a ústavní ochranu svobodou projevu nelze poskytnout informaci, pokud byla dominantně motivována touhou poškodit difamovanou osobu, pokud šiřitel sám informaci nevěřil anebo pokud ji poskytl bezohledně, aniž by se řádně staral o to, zda je či není pravdivá. Na nutnosti dbát těchto zásad nic nemění skutečnost, že jistá část tisku má sklon před fakty (ověřenými skutečnostmi) dávat přednost až „bombastické" síle výrazů, jimiž „své názory" tlumočí a prezentuje, neboť zasáhne-li do ústavně garantovaných práv jednotlivců nebo jiných ústavou či zákonem chráněných hodnot a zájmů, musí být připravena nést z takových jednání důsledky, byť má na nich založenou svou marketingovou strategii, a dokonce i samotný účel své existence.*

83. Jednáním žalované mělo dojít k zásahu do dobré pověsti právnické osoby, když podle *rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 2008, sp. zn. 30 Cdo 1385/2006, [PR 12/2008 s. 456]* ***1.*** *Dobrá pověst právnické osoby vzniká okamžikem vzniku právnické osoby a má povahu osobního práva. Dobrou pověst právnické osoby je nezbytné v konkrétním případě hodnotit podle jejího chování v obchodních vztazích. Pokud tento subjekt neplní své závazky řádně a včas, popř. pouze výjimečně dostojí svým povinnostem včas, nelze dospět k závěru, že jde o právnickou osobu – podnikatele, která by požívala dobré pověsti.* ***2.*** *Dokud není prokázán opak, předpokládá se, že právnická osoba má dobrou pověst. Není proto věcí žalobce, domáhajícího se ochrany dobré pověsti právnické osoby, aby prokazoval, že (difamující) tvrzení žalovaného jsou nepravdivá.* ***3.*** *Zákon chrání dobrou pověst právnické osoby před neoprávněným zásahem. Jde především o ochranu před šířením různých nepravdivých informací o konkrétní právnické osobě. Tato ochrana může být realizována zejména tak, že zásahem dotčená právnická osoba se může u soudu domáhat, aby od neoprávněných zásahů bylo upuštěno a aby byl odstraněn závadný stav. Rovněž je možné požadovat přiměřené zadostiučinění, které může být představováno i peněžitým plněním. Pokud v případě neoprávněného zásahu do dobré pověsti právnické osoby vznikne škoda, lze se domáhat její náhrady. Prostředek ochrany je třeba zvolit v závislosti na povaze každého případu.* Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 5. 2020, č.j. 23 Cdo 1059/2018-99 ve svém odůvodnění odkazuje na *Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 9. 2022, sp. zn. 28 Cdo 1375/2002, [C 1406]*, podle kterého *neoprávněným zásahem do práva na ochranu dobré pověsti právnické osoby je zásadně každé nepravdivé tvrzení nebo obvinění, které zasahuje její dobrou pověst.*

84. V této části soud má za důležité se, alespoň krátce zabývat problematikou ochrany zdroje ve smyslu § 16 odst. 1 a 2 tiskového zákona. V posuzované věci soud plně ctí ochranu zdroje, když v tomto ohledu je možné odkázat například na *rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 394/04, [184/2005 USn.]* nebo na *rozhodnutí ESLP 821/03, Financial Times Ltd a ostatní proti Spojenému království*. V posuzované věci není hodnocena problematika trestného činu a v tomto ohledu není ani na místě zkoumat, zda převažuje veřejný zájem na prozrazení zdroje informací nebo naopak právo novináře svůj zdroj utajit, aby byla zachována role tisku. V ohledu k uvedenému soud dospěl k závěru, že pokud se žalovaná rozhodla svůj zdroj utajit musí však případně nést negativní následky, pokud se její tvrzení neukážou pravdivými. V ohledu k pravdivosti bylo provedeno dokazování, ze kterého bylo zjištěno, že v den 12. 5. 2022 mělo proběhnout jednání Poslanecké sněmovny parlamentu (PSP) na téma růstu cen potravin, když stejného dne byl publikován naříkaný článek [bod 20]. Z kontextu článku vyznělo, že žalobkyně navyšuje své marže, aniž by k takovému jednání byl důvod a přispívá k růstu cen potravin. Jediným důkazem, o který svůj článek opřela, byl dokument s názvem vyhodnocení základních ukazatelů produkce, když se má jednat o interní dokument žalobkyně. V řízení nebyl soudu předložen originál dokumentu a hodnocení bylo možno opřít pouze o nekvalitní fotografii obrazovky. Jak je uvedeno výše v tomto článku [bod 84] soud plně ctí právo žalované na utajení zdroje, nicméně i v tomto případě je namístě svá zjištění prokázat také dalšími (možná i nepřímými) důkazy. Žalovaná žádné další důkazy v průběhu řízení nepředložila, když v tomto ohledu soud odkazuje na výše uvedené *rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 2008,*

sp. zn. 30 Cdo 1385/2006 [bod 83] zejména bod 2. tohoto rozsudku, podle kterého dokud není prokázán opak, předpokládá se, že právnická osoba má dobrou pověst. Není proto věcí žalobce, domáhajícího se ochrany dobré pověsti právnické osoby, aby prokazoval, že (difamující) tvrzení jsou nepravdivá. Přesto žalobkyně nepravdivost dokumentu předloženého žalovanou prokazovala, když v řízení bylo soudu předloženo několik interních dokumentů, když žádný z těchto dokumentů svým zpracováním neodpovídal dokumentu, který žalovaná publikovala [bod 22]. Neodpovídala hlavička (logo králíčka) a jeho proporce, dále neodpovídalo použití velkých a malých písmen v textu dokumentu či rozložení textu hlavičky.

85. Soud tak z provedeného dokazování dospěl k závěru, že tvrzení žalované se nezakládá na pravdivé informaci, respektive žalovaná pravdivost publikované informace nikterak neprokázala. V tomto ohledu není na místě hovořit o hodnotícím soudu, který se ve smyslu výše uvedeného *rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2007, sp. zn. 30 Cdo 608/2007* [bod 82]. Uvedené rozhodnutí hovoří o nutnosti zkoumat, zda se hodnotící soud zakládá na pravdivé informaci (tato však nebyla prokázána, respektive žalobkyně dokonce prokazovala nepravdivost této informace, tím, jakým způsobem byl dokument vytvořen), a že neodpovídá u žalobkyně užívaným dokumentům. Zároveň ve smyslu uvedeného rozhodnutí je na místě zkoumat přiměřenost formy prezentace. Zde je na místě (opětovně) odkázat na část textu článku *„Šílené ale je, že stejně jako v případě uměle navyšovaných marží pohonných hmot, tak i v případě rapidního nárustu cen potravin se najdou zemědělci, kteří marže navyšují uměle pouze na účelem svého zisku. Tak jako Rabbit z Trhového Štěpánova, která marže zvýšila až trojnásobně. Vyplývá to z interního dokumentu, který má Ekonomický týdeník k dispozici."* [bod 9]. V tomto ohledu soud odkazuje na „bombastičnost" tvrzení žalované a na *nález Ústavního soudu ze dne 6. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 1586/09,* [bod 82] kde tento nález uvádí, že *na nutnosti dbát těchto zásad* (meze v demokratické společnosti uznávaných pravidel slušnosti, které se pak dostávají mimo meze ústavní ochrany) *nic nemění skutečnost, že jistá část tisku má sklon před fakty (ověřenými skutečnostmi) dávat přednost až „bombastické" síle výrazů, jimiž „své názory" tlumočí a prezentuje*. V tomto ohledu, pokud dojde k zásahu do ústavně garantovaných práv chráněných hodnot, musí být (porušovatel) být připraven nést z takových jednání důsledky.

86. Na základě výše uvedeného soud dospěl k závěru, že v řízení nebyla prokázána pravdivost tvrzení žalované, respektive žalobkyně prokázala, že dokument prezentovaný žalovanou neodpovídá dokumentům užívaným ve společnosti. Soud tak dospěl k závěru, že je na místě žalobkyni přiznat omluvu za tvrzení, jejichž pravdivost v řízení nebyla prokázána.

87. Dále se soud zabýval požadovanou nemajetkovou újmou ve výši 300 000 Kč. V tomto ohledu je na místě odkázat na *rozhodnutí ústavního soudu ze dne 6. 3. 2012, I. ÚS 1586/09, [43/2012 USn.]* podle kterého *je nezbytné trvat na požadavku, aby obecné soudy ve své judikatuře respektovaly určitá společná obecná kritéria, jež by vždy braly v úvahu při určení konkrétního způsobu či stanovení výše přiměřeného zadostiučinění. Základním a určujícím hlediskem pro stanovení uvedených měřítek musí být hledisko závažnosti a intenzity („blízkosti") zásahu do práv náležejících do tzv. intimní sféry soukromého života jednotlivce, dotýkajícího se samé podstaty lidství a lidské důstojnosti, který je s ohledem na její význam nezbytné vnímat jako zásah nejcitlivější a nejzávažnější bez ohledu na skutečnost, zda se jedná o jednotlivce veřejně činného, známého, či nikoliv.* Dále *při úvaze o přiměřenosti výše náhrady nemajetkové újmy v penězích je rovněž nezbytné přihlédnout k samotnému účelu a funkcím tohoto institutu při ochraně osobnosti. Názory právní teorie, z nichž ve většině případů vychází i dosavadní judikatura obecných soudů v oblasti ochrany osobnosti, se do značné míry shodují na primárním významu funkce satisfakční, tj. přiměřeně s ohledem na všechny okolnosti konkrétního případu, optimálně, a tím účinně vyvážit a zmírnit nepříznivý následek neoprávněného zásahu, neboť nemajetková újma vzniklá porušením osobnostních práv se v obecném slova smyslu ani nedá „odškodnit" a rozsah vzniklé nemajetkové újmy nelze ani exaktně kvantifikovat a vyčíslit, a lze za ni „jen" poskytnout zadostiučinění (satisfakci). V tomto pojetí, zohledňujícím význam intenzity*

a míry zavinění při stanovení výše relutární náhrady, je zásah do práva na ochranu osobnosti civilním deliktem a přiměřené zadostiučinění jednou z civilněprávních sankcí, která má odrazovat rušitele chráněných osobnostních statků a jeho možné následovníky od protiprávního jednání, a být tak nástrojem speciální i generální prevence, což vyžaduje, aby se jednalo o sankci patřičně důraznou a dostačující (přiměřenou) i z tohoto hlediska. Závěrem obsáhlých právních vět Ústavní soud odkazuje na uplatnění proporcionality postihu. Dále soud v tomto ohledu odkazuje na *rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2020 sp. zn. 25 Cdo 27/2020, [R 59/2021 civ.]*, podle kterého *preventivně-sankční funkce peněžité náhrady nemajetkové újmy za neoprávněný zásah do osobnostních práv informačním médiem se může uplatnit pouze v rámci funkce kompenzačně-satisfakční; důvodem pro stanovení podstatně vyšší náhrady tato funkce sama o sobě není. Jestliže dehonestující, nepravdivé či indiskrétní informace ze svých internetových stránek odstraní ten, kdo je na ně umístil (provozovatel zdrojové webové stránky), splní tím svou povinnost zdržet se závadného jednání.* Ve smyslu uvedeného na prvním místě soud dospěl k závěru, že žalobkyně nedostatečně tvrdila, z jakého důvodu není samotná omluva dostačující. Žalobkyně se původně domáhala zaplacená částky 380 289 Kč z titulu vzniklé škody, avšak pro komplikovanost dokazování vzniku škody v uvedeném rozsahu žalobu vzala zpět a žalobu rozšířila tak, že se domáhala nemajetkové újmy v obdobné částce, když uváděla citelné nepříznivé následky. Tyto však nikterak neprokazovala a v řízení bylo provedeno dokazování nerelevantními výkazy zisků a ztrát za roky 2020 a 2021 [bod 23]. Žalobkyně tak pouze tvrdila nemajetkovou újmu, aniž by k uvedenému byly navrženy jakékoli důkazy. V ohledu k uvedenému tak ani není možné ve smyslu výše uvedeného aplikovat jakoukoli proporcionalitu stanovující přiměřenou náhradu nemajetkové újmy. Uvedené soud dává do souvislosti s požadavkem vzniklé škody ve výši 380 2879 Kč, která sice byla tvrzena, ale ani nebyl navržen žádný důkaz k prokázání uvedené škody. Žalobkyně ve svém rozšíření žaloby ani hlouběji neuvedla, z jakých důvodů dospěla právě k požadované částce 300 000 Kč. Soudu tak v uvedeném požadavku nezbylo než žalobu zamítnout, když z požadavku 300 000 Kč ve vztahu k omluvě není zřejmá proporcionalita požadavku (pouze uvádí, že článek nepříznivé účinky vyvolal, aniž by bylo uvedeno jaké).

V.7 Závěr

88. Na základě výše uvedeného soud dospěl k závěru, že je na místě žalobě vyhovět v části týkající se požadované omluvy, avšak není na místě přiznat finanční nemajetkovou újmu.

89. Na návrh žalobkyně soud řízení co do částky 380 289 Kč zastavil podle § 96 odst. 2 o.s.ř. zastavil.

VI. Náhrada nákladů řízení

90. Každá ze stran řízení byla ve sporu úspěšnou v míře jedné poloviny (žalobkyně co do požadované omluvy a žalovaná co do požadované nemajetkové újmy ve výši 300 000 Kč) a proto soud postupoval podle ustanovení § 142 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen o.s.ř.), a žádné ze stran nepřiznal náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení. Odvolání se podává u Městského soudu v Praze. O odvolání rozhoduje Vrchní soud v Praze.

Nesplní-li povinný dobrovolně povinnost stanovenou vykonatelným rozsudkem, může oprávněný navrhnout soudní výkon rozhodnutí.

Praha 14. března 2023

JUDr. Mgr. Petr Košík, Ph.D.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Zuzana Kalná.